

Аналітично - інформаційна довідка

за результатами спільного порівняльного моніторингового дослідження підготовки та результатів ЗНО учнів 11-х класів Запорізької та Львівської областей (травень-вересень 2021)

Відповідно до плану роботи Комунального закладу «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради на 2021 рік та на виконання наказу Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації №194 від 22.04.2021 "Про організацію та проведення спільного порівняльного моніторингового дослідження процесів підготовки та результатів ЗНО учнів 11-х класів Запорізької та Львівської областей" з 26 квітня по 30 вересня 2021 року було проведено моніторингове дослідження процесів підготовки та результатів ЗНО учнів 11-х класів Запорізької та Львівської областей. Моніторинг здійснювався у формі соціологічного опитування та відбувався у два етапи: анкетування учасників дослідження та аналіз їхніх результатів, які вони продемонстрували на ЗНО.

Вище зазначене дослідження проводилося з **метою** отримання об'єктивної інформації, її відповідності сучасним вимогам і потребам споживачів освітніх послуг для прийняття ефективних управлінських рішень щодо підготовки випускників закладів освіти до ЗНО та з'ясування причин низьких результатів випускників Запорізької області (порівняно зі стабільно високими результатами учнів Львівської області).

Респонденти: учні 11-х класів закладів загальної середньої освіти Запорізької та Львівської областей.

Інструментарій дослідження: для проведення дослідження сформовано вибірку закладів освіти двох областей, центрами моніторингу двох областей спільно розроблено анкету для опитування випускників. Анкета складається з 23 питань. Повний текст анкети наведено у додатку 1.

Форми проведення дослідження: онлайн опитування, аналіз та порівняння результатів на базі відкритих даних.

Методи дослідження: статистика за відповідями анкети, статистична обробка даних, порівняльний аналіз відповідей респондентів, візуалізація результатів, інтерпретація результатів.

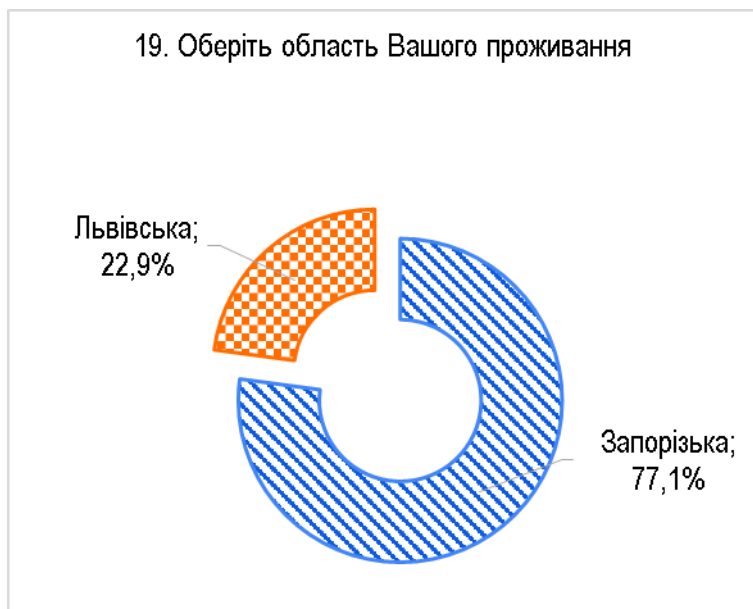
Анкетування проходило в електронному вигляді на основі Google-форми, покликання на анкету було надано учасникам дослідження.

Аналіз результатів анкетування

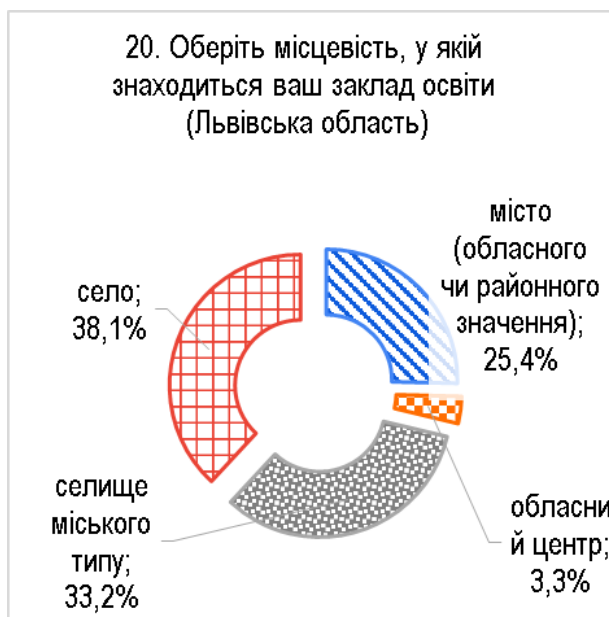
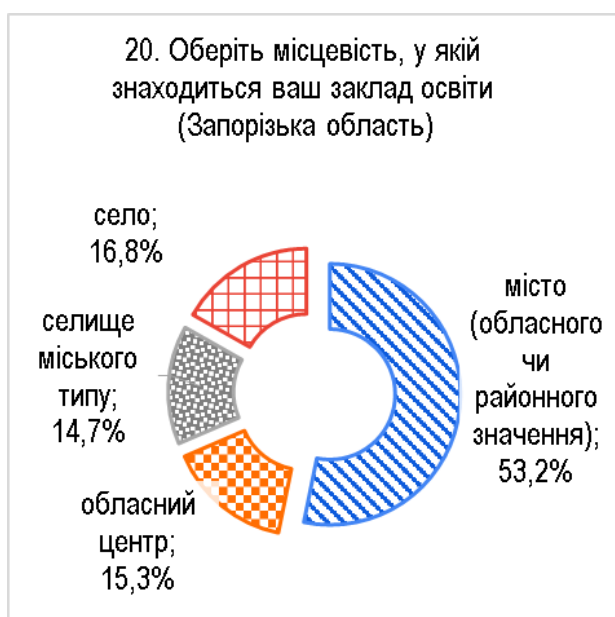
Анкета налічувала 23 запитання, які можна розділити на блоки: загальна характеристика вибірки, підготовка випусників до ЗНО, підтримка та підготовка учнів до ЗНО, плани випусників після закінчення закладів освіти та основні характеристики областей за результатами ЗНО 2021 року.

Блок I. Загальна характеристика вибірки

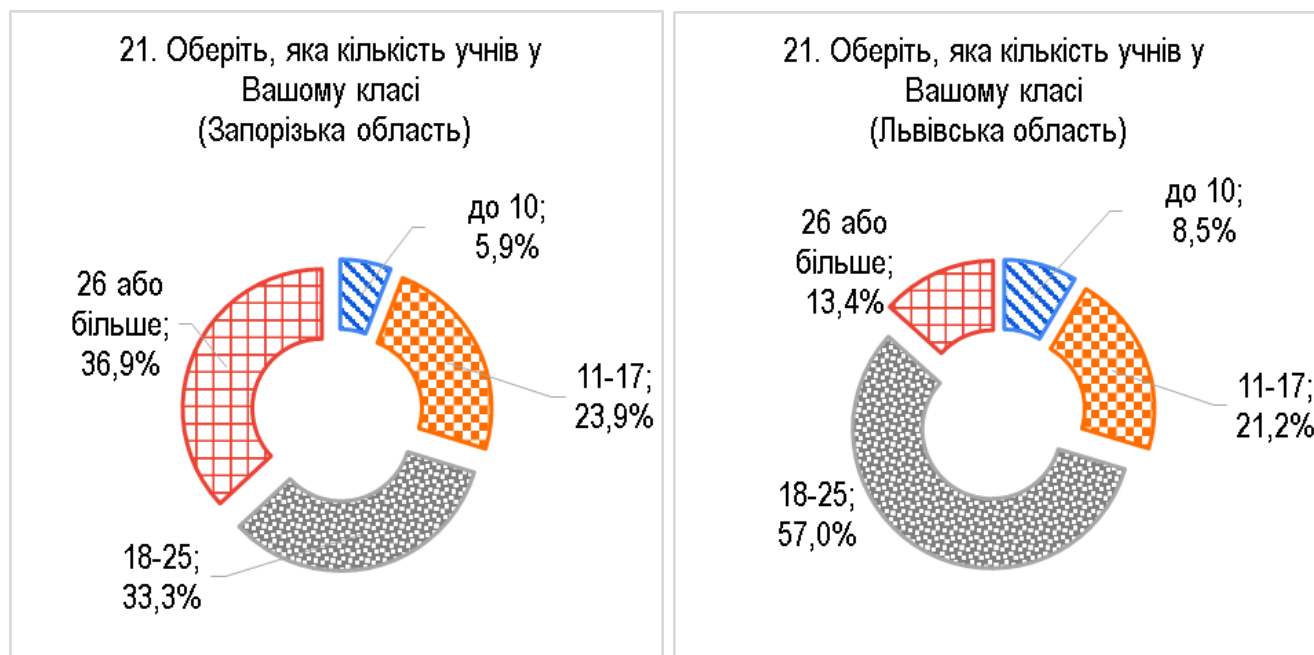
Моніторингове дослідження базується на анонімних відповідях респондентів-випусників закладів загальної середньої освіти 2021 року в кількості 1962 особи: 1513 із Запорізької та 449 - Львівської.

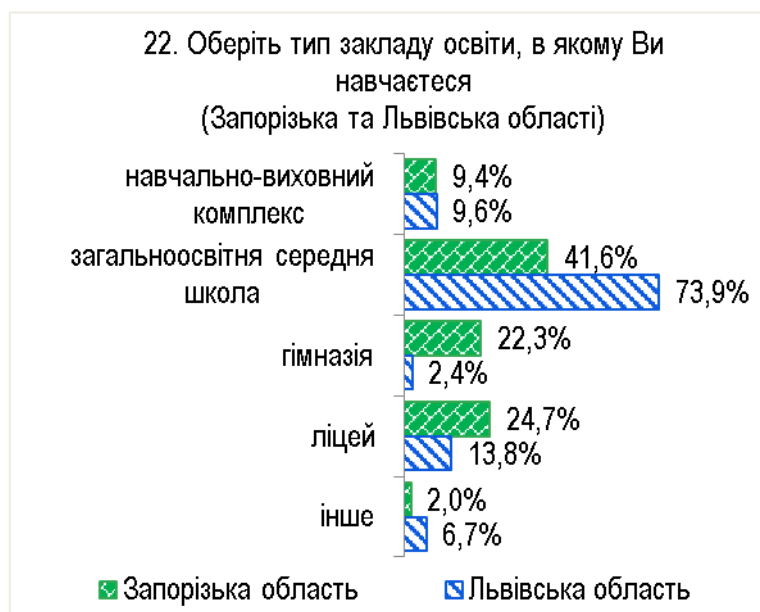
Половина опитаних Запорізької області мешкають в містах обласного або районного значення (53,2%), решта майже порівну розподілилася між обласним центром (15,3%), селищем міського типу (14,7%), селом (16,8%). Щодо респондентів Львівської області, то більшість учасників із сільської місцевості (38,1%), кожен четвертий – з міст обласного або районного значення (25,4%), третина – з селищ міського типу (33,2%), зовсім незначна частина – з міста Львів (3,3%).

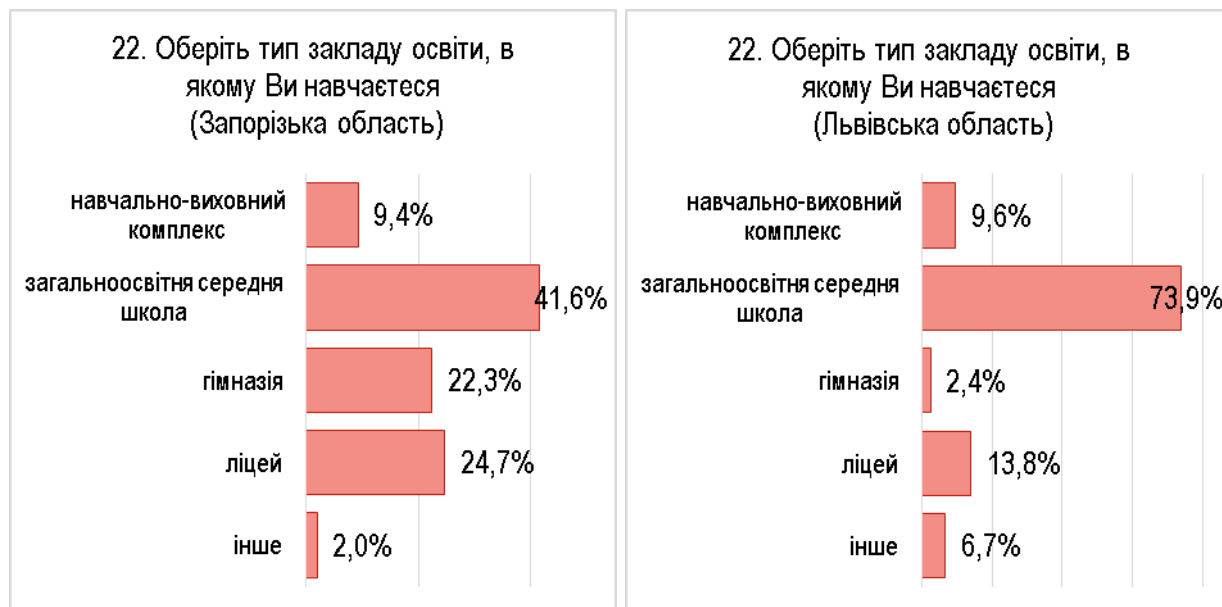

Середня наповнюваність класів, у яких навчалися випускники, має певну різницю. Кожен третій випускник із Запорізького регіону з класу, де більше ніж 30 учнів, зі Львівщини у таких класах навчається лише кожен п'ятий з опитаних. **Можна зробити припущення, що в класах, у яких навчається менше учнів, рівень знань має бути вищим, а значить і результати ЗНО вищі.**

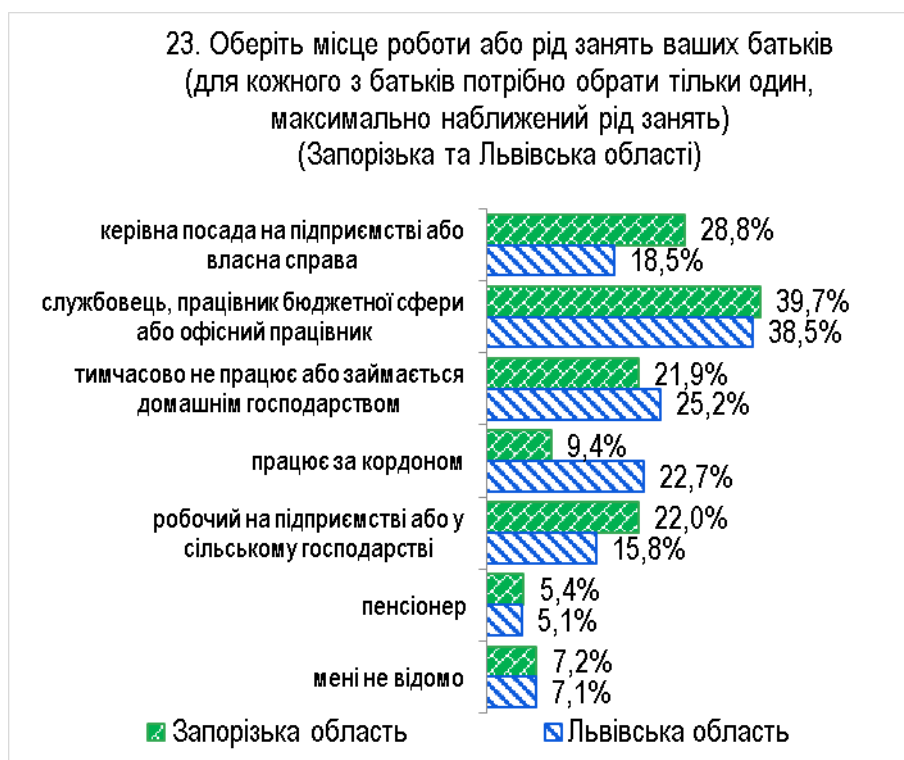

Серед опитаних Запорізької області більшість є випускниками гімназій, ліцеїв (47%) та загальноосвітніх закладів (41,6%), решта – з інших закладів освіти, в тому числі й з навчально-виховних комплексів (11,4%). Одинадятикласники зі Львівщини в переважній більшості навчаються в загальноосвітніх закладах (73,9%), решта – у гімназіях, ліцеях (16,2%), навчально-виховних комплексах (9,6%). **Тобто більшість випускників Запорізького регіону навчаються в закладах нового типу, де відбувається відбір учнів декілька разів за 11 років, а у Львівській області таких учасників відносно малий відсоток й вони навчаються у звичайних закладах освіти.**

Ми поцікавилися в учнів щодо освіти та місця роботи їхніх батьків, щоб порівняти соціальний статус та походження рідних. Батьки опитаних випускників обох регіонів мають вищу освіту й працюють на різних посадах (39,7% в Запорізькій області та 38,5% – в Львівській), займають керівні посади (28,8%/18,5%), майже кожен четвертий не працює або працює тільки вдома (21,9%/25,2%), кожен десятий із Запорізької області працює за кордоном (9,4%), а кожен п'ятий – зі Львівщини (22,7%). Решта батьків працюють на підприємствах або задіяні в сільському господарстві (22%/15,8%). **Порівняння цих результатів дає підставу вважати, що в родинях, де члени працюють за кордоном, може бути вищий рівень матеріального забезпечення.**

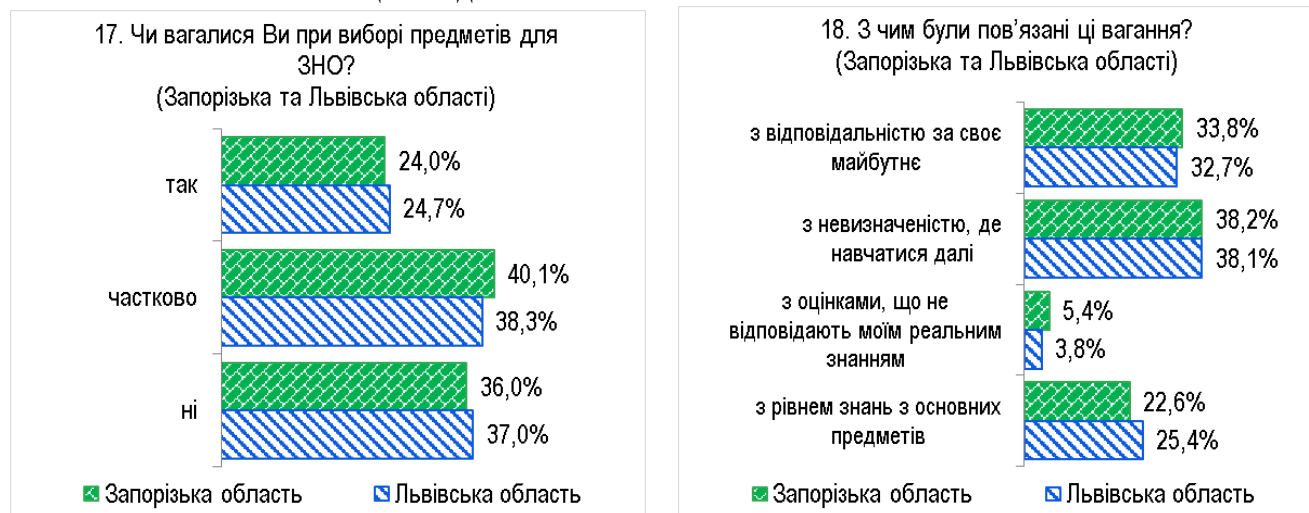

Блок II. Підготовка випускників до ЗНО

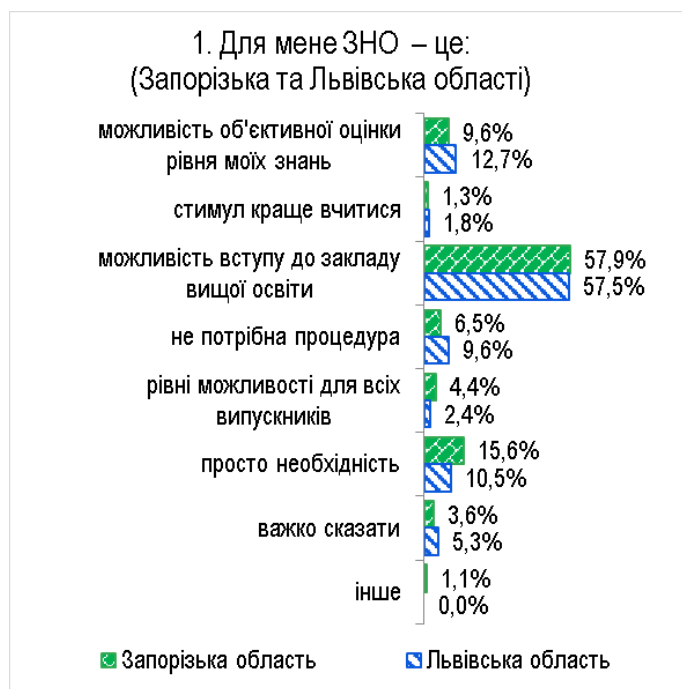
Поточного року відбулися певні зміни у ЗНО-2021. А саме: кожен учасник міг обрати тест або з української мови, або з української мови і літератури, залежно від напрямку навчання, умовно кажучи технічний або гуманітарний, а також математику (рівень стандарту), у разі якщо цей предмет не потрібен для вступу, або математику на рівні стандарту й поглибленого, якщо потрібно для вступу до закладів вищої освіти чи цей предмет вивчався на профільному рівні. **Цей факт також може бути причиною низьких результатів з математики, що учні не були готові до такого рівня завдань.**

Для складання державної підсумкової атестації у форматі ЗНО необхідно було скласти тести з чотирьох навчальних предметів: українська мова, математика, іноземна мова та/або історія України, і ще один предмет з запропонованих Міністерством освіти і науки України. Тому учасникам цього року треба було визначитися з вибором предметів ще до реєстрації на ЗНО. Майже кожен четвертий випускник мав певні вагання (24,7%) або частково вагались (40,1%), однак **відмінностей у відповідях респондентів обох областей майже не спостерігалось.**

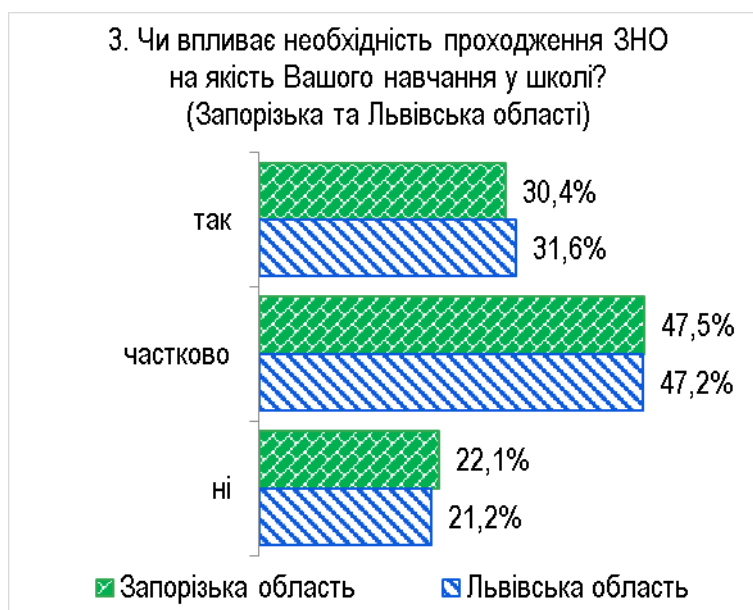
Цікавим було дізнатися думки випускників з чим же були пов'язані їхні вагання при виборі предметів ЗНО, адже відмінності між 2020 й 2021 роком досить суттєві. Це пов'язано з відповідальністю за подальше майбутнє (33,8%), Майже 40% питаних вказали на невизначеність професійної долі, а в 25,4% були сумніви щодо рівня знань з основних предметів ЗНО. На момент анкетування учасників (а це травень, і реєстрацію на ЗНО всі учасники вже пройшли) майже 40% мали невизначеність з місцем подальшого навчання.

На запитання анкети щодо значення ЗНО для випускників більшість респондентів (57,9%) зазначили, що це перш за все можливість вступу до закладу вищої освіти. 15,6% учасників обрали варіант про вимушену необхідність ЗНО. Для 12,7% одинадцятикласників – це можливість об'єктивної оцінки рівня знань. Серед відповідей категорії *інше* респонденти зазначили, що це для них лише складний іспит та зайві проблеми зі здоров'ям. **Розподіл відповідей не суттєво відрізняється у розрізі регіональних результатів.**

Чи впливає підготовка до ЗНО на результати навчання в школі? На це питання респонденти відповіли ствердно, що, дійсно, якість знань в школі з предметів, за якими складається ЗНО, стала вище (31,6%). Майже кожен другий випускник зазначив частковий вплив своєї додаткової підготовки на результати в школі (47,5%), **причому в регіональних розподілах кількість відповідей приблизно не відрізняється.** Це є свідченням того, що випускники розуміють відповідальність як за результати навчання, так і за підготовку до незалежного тестування.

Щодо видів підготовки до проходження ЗНО відповіді з усіх предметів розподілилися між трьома варіантами в порядку зменшення значущості між "Додатково готуюсь самостійно", "Готуюсь лише під час занять у школі", "Додатково займаюся з репетитором". **Але тут регіональний розподіл вказує на те, що в Запорізькій області відсоток самостійної підготовки та підготовка в школі має більші значення, а у Львівській навпаки більшою в порівнянні з середніми показниками значення мають заняття з репетитором.** Винятком є хімія та фізика, де переважає підготовка лише під час занять у школі, але ці предмети не

користуються популярністю серед учасників ЗНО. Такі відмінності можуть мати суттєвий вплив на різницю результатів ЗНО учасників двох областей.

Запорізька область	Відвідую курси підготовки при ЗВО	Готуюсь лише під час занять у школі	Додатково готуюсь самостійно	Додатково займаюся із репетитором	без відповіді
Укр. мова і література	8,70%	32,20%	44,20%	11,90%	3,00%
Математика	6,50%	30,40%	33,10%	21,00%	9,10%
Історія України	5,70%	26,60%	32,80%	7,90%	27,00%
Іноземна мова	4,70%	17,50%	24,00%	16,90%	36,90%
Біологія	3,80%	17,20%	18,20%	6,30%	54,50%
Хімія	0,80%	7,70%	3,00%	1,90%	86,50%
Географія	2,80%	20,50%	20,40%	2,10%	54,10%
Фізика	1,7%	8,8%	5,9%	2,7%	80,9%

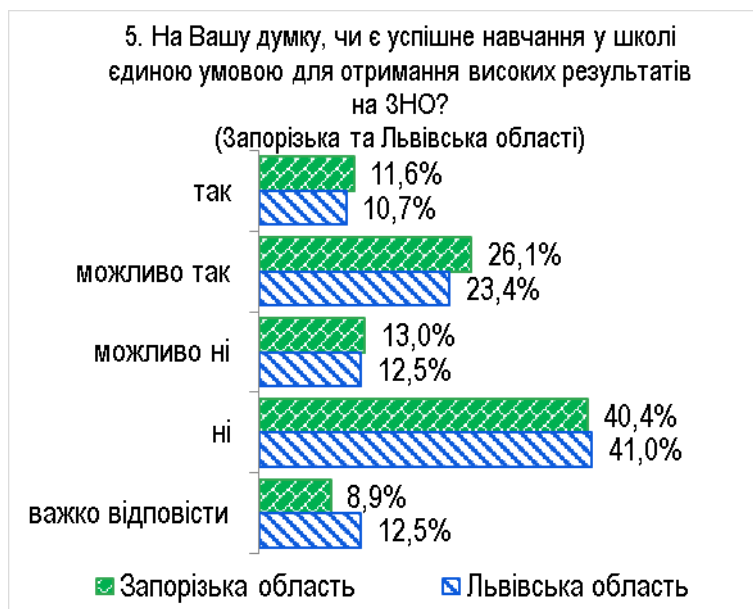
Львівська область	Відвідую курси підготовки при ЗВО	Готуюсь лише під час занять у школі	Додатково готуюсь самостійно	Додатково займаюся із репетитором	без відповіді
Укр. мова і література	8,60%	24,10%	33,70%	30,10%	3,40%
Математика	7,70%	25,50%	25,30%	32,10%	9,50%
Історія України	6,60%	22,70%	26,80%	18,30%	25,60%
Іноземна мова	6,20%	12,00%	16,10%	24,30%	41,40%
Біологія	2,70%	10,50%	10,50%	6,50%	69,60%
Хімія	1,10%	6,50%	4,30%	4,10%	84,00%
Географія	2,50%	21,30%	23,40%	4,30%	48,40%
Фізика	0,4%	7,6%	5,9%	3,3%	82,8%

З яких предметів та з якого класу учні розпочали додатково займатися з репетитором – одне із запитань анкети. Відповіді респондентів Запорізької та Львівської областей демонструють майже однакові тенденції з підготовки до всіх предметів, окрім математики, яка помітно набирає відсотки з наближенням до випускного класу. **Причому відповіді випускників обох регіонів суттєво не відрізняються. Тобто більш ретельну підготовку учасники залишають на останній рік навчання.**

Запорізька область	з 7-го або раніше	з 8-го	з 9-го	з 10-го	з 11-го
Укр. мова і література	3,60%	2,70%	10,60%	16,70%	66,40%
Математика	3,60%	9,90%	12,40%	26,50%	47,50%
Історія України	0,60%	2,80%	4,20%	20,10%	72,40%
Іноземна мова	3,70%	6,80%	6,30%	12,50%	70,80%
Біологія	0,70%	2,10%	2,70%	11,70%	82,80%
Хімія	0,30%	1,30%	1,30%	3,00%	94,20%
Географія	0,40%	1,30%	1,40%	8,40%	88,40%

Львівська область	з 7-го або раніше	з 8-го	з 9-го	з 10-го	з 11-го
Укр. мова і література	2,60%	1,00%	4,90%	13,80%	77,60%
Математика	2,80%	7,40%	14,00%	37,30%	38,40%
Історія України	0,40%	2,00%	4,90%	34,70%	57,90%
Іноземна мова	2,40%	4,30%	11,60%	20,00%	61,80%
Біологія	0,90%	1,10%	1,60%	9,60%	86,80%
Хімія	0,20%	1,30%	1,30%	4,00%	93,10%
Географія	0,40%	1,30%	2,90%	16,60%	78,70%

Майже 40% опитаних відповіли **ні** на запитання «Чи є успішне навчання у школі єдиною умовою для отримання високих результатів на ЗНО?», це вказує на те, що випускники вважають, що навчання в школі недостатньо, щоб вдало скласти тести, і тому потрібно готуватися додатково. **Відповіді учасників обох областей майже не відрізняються.**

Цікаво було дізнатися, до яких предметів випускники готуються самостійно й скільки часу на це витрачають. Тому на запитання "Позначте предмети, з яких ви додатково самостійно готуетесь до проходження ЗНО та вкажіть орієнтовну кількість часу, яку приділяєте цьому в середньому на тиждень" відповіді були такі: майже половина опитаних зазначили, що займаються від однієї години до трьох, інші - не надали відповідей.

Запорізька область	Іноземна мова	Історія України	Математика	Укр. мова і література	без відповіді
Менше 1 год.	9,10%	14,12%	14,32%	17,01%	45,5%
1-2 год.	11,16%	15,41%	17,94%	23,43%	32,1%
2-3 год.	8,39%	8,33%	14,79%	13,58%	54,9%
Більше 3-х год.	9,37%	7,34%	12,43%	11,41%	59,5%

Львівська область	Іноземна мова	Історія України	Математика	Укр. мова і література	без відповіді
Менше 1 год.	6,59%	13,17%	14,73%	14,21%	51,3%
1-2 год.	8,29%	18,34%	15,31%	24,56%	33,5%
2-3 год.	9,19%	8,44%	13,13%	15,76%	53,5%
Більше 3-х год.	11,03%	6,07%	13,79%	9,19%	59,9%

Щодо балів, які розраховують отримати учасники з основних предметів ЗНО можна побачити, що **відповіді учасників зі Львівської області мають зсув до більш високих результатів, ніж в учасників з Запорізької області. Можливо через більшу впевненість у своїх результатах, а можливо через відповідні оцінки в школі.**

Запорізька область	Іноземна мова	Історія України	Математика	Укр. мова і література	порожні
100-119	5,9%	7,2%	12,2%	6,5%	68,1%
120-139	5,7%	12,9%	13,3%	10,5%	57,5%
140-159	8,1%	13,5%	14,5%	16,6%	47,3%
160-179	11,5%	12,7%	16,0%	20,9%	38,9%
180-200	13,4%	7,3%	13,0%	18,2%	48,1%

Львівська область	Іноземна мова	Історія України	Математика	Укр. мова і література	порожні
100-119	3,6%	5,4%	10,0%	4,2%	76,7%
120-139	4,6%	7,3%	11,4%	8,3%	68,4%
140-159	7,3%	12,3%	14,9%	13,9%	51,6%
160-179	11,3%	14,7%	14,4%	18,9%	40,7%
180-200	13,1%	11,9%	14,9%	22,7%	37,4%

Оцінки, що мають випускники в школі, значною мірою пов'язані з результатами, які вони ж очікують отримати на ЗНО. Середні бали з предметів в закладі освіти в учасників такі: кожен третій - навчається на високому рівні, кожен другий – на достатньому, кожен п'ятий - на середньому, лише 2-3% - на низькому рівнях. **Отже, опитуванням були охоплені достатньо сильні випускники обох регіонів, але помітно, що рівень знань у учнів Львівської області вищий, ніж у запорізьких випускників, хоча більша частина запоріжців вчиться у закладах нового типу (гімназії, ліцеї).**

Запорізька область	Укр. мова і література	Історія України	Математика	Іноземна мова
3 та менше	1,26%	2,31%	3,50%	2,97%
4 - 6	13,81%	17,25%	30,54%	17,98%
7 - 9	57,63%	53,73%	46,60%	48,18%
10 та більше	27,30%	26,70%	19,37%	30,87%

Львівська область	Укр. мова і література	Історія України	Математика	Іноземна мова
3 та менше	2,45%	2,45%	4,90%	6,46%
4 - 6	12,03%	13,36%	31,85%	20,94%
7 - 9	47,44%	46,77%	36,75%	42,32%
10 та більше	38,08%	37,42%	26,50%	30,29%

Зважаючи на епідеміологічну ситуацію щодо поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, декілька разів за 20120-2021 навчальний рік заклади освіти переходили з очного навчання на дистанційне. І це мало певні наслідки. Тому питання щодо впливу карантину на майбутній результат ЗНО цілком виправдано постало випускникам. Випускники Запорізької області (майже 38%) не помітили різниці між двома формами навчання. У Львівській області такі відповіді зазначили 29,2%, тобто кожен третій з опитаних. **Позитивно до дистанційного навчання ставляться 25,5% респондентів Запорізького регіону, а на Львівщині – 35,6%, бо отримали більше часу для самостійної підготовки і занять з репетиторами.** У майже 10% випускників зникло бажання вчитися, оскільки не було контролю знань вчителями. 6-7% опитаних вважають, що за будь-якої форми можна вчитися й отримувати знання.

Щодо сфери зацікавленості в предметах різних галузей, то учасники Запорізької й Львівської областей надали пріоритети предметам природничо-математичного напрямку (майже 30%), гуманітарним наукам (майже 30%), суспільним наукам (майже 18%). Решту випускників

більше цікавлять мистецтво, трудове навчання, фізична культура. **Регіональних відмінностей в цьому питанні не виявлено.**

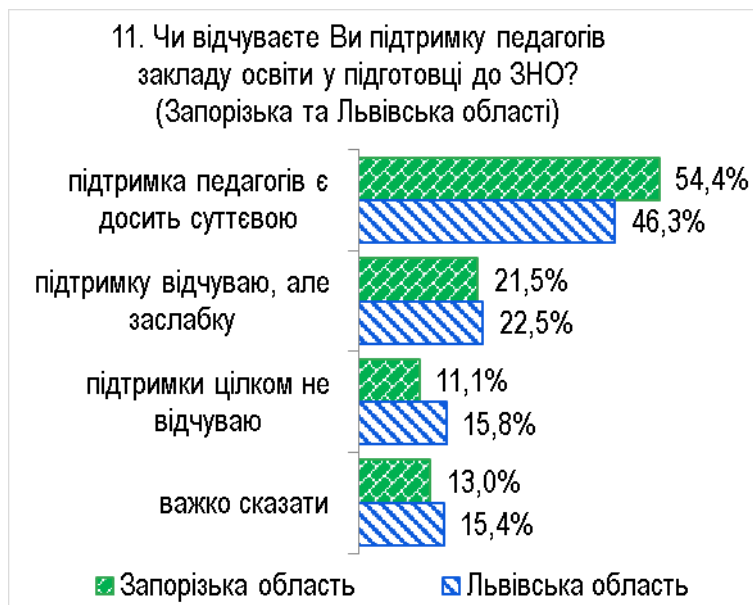
Блок III. Підтримка та підготовка учнів до ЗНО

На те, які результати отримують одинадятикласники під час незалежного оцінювання суттєво впливає й рівень викладання предметів в закладах освіти. На думку опитаних, в їх закладах забезпечують високий або середній рівень. Суттєвих відмінностей в учасників обох областей з цього питання не виявлено.

Запорізька область	Укр. мова і література	Історія України	Математика	Іноземна мова
високий	66,4%	56,2%	48,9%	47,0%
середній	28,6%	34,6%	38,7%	39,6%
низький	5,1%	9,2%	12,4%	13,4%

Львівська область	Укр. мова і література	Історія України	Математика	Іноземна мова
високий	56,3%	57,9%	45,2%	42,5%
середній	34,3%	33,4%	39,2%	40,3%
низький	9,4%	8,7%	15,6%	17,1%

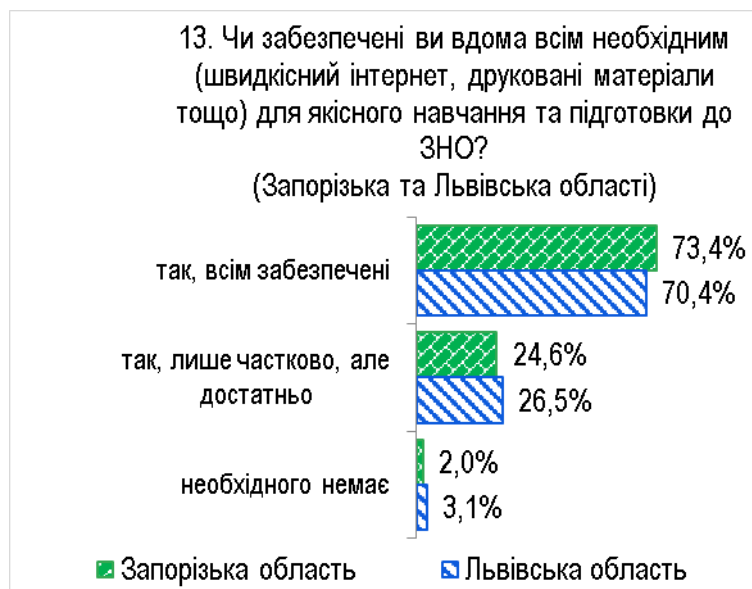
Для випускників дуже важлива підтримка педагогів закладів освіти щодо підготовки до ЗНО. Тому на запитання анкети з цього приводу майже половина респондентів зазначили, що відчувають це досить суттєво, кожен п'ятий хотів би трохи більше такої допомоги з боку освітян, не озвучили своєї позиції майже 14%. Дуже кричущим є той факт, що кожен десятий з опитаних зовсім не відчуває ніякої підтримки в закладі освіти. **Можна зробити припущення, що деякі педагоги не тільки не допомагають, але ще й залякують ЗНО. В порівнянні областей – різниці майже немає.**

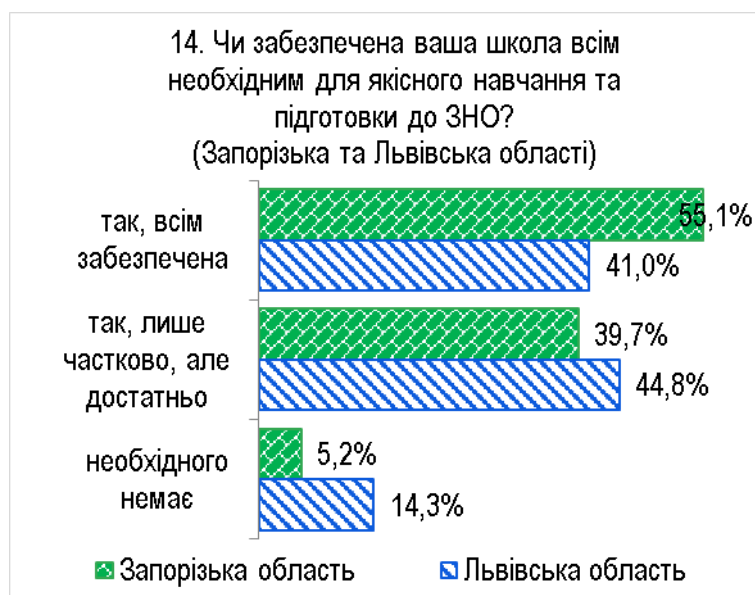
Така ж підтримка також важлива і з боку родин. Більшість одинадятикласників (64,3%) вказали, що підготовкою до ЗНО опікуються матусі, майже 19% - не байдужі до цього питання татусі, 4% бабусь та дідусів також цікавить підготовка онуків до складання тестів, 2% - старші брати й сестри. Дуже прикро, що майже кожен п'ятий вказав, що їхня доля в сім'ї не цікавить нікого. Серед відповідей категорії *інше* (4,2% загальної сукупності) респонденти зазначили, що питаннями навчання та підготовки до ЗНО опікується вся родина. **Різниця областей з відповіді на це питання також не помітна.**

Для якісної підготовки також необхідне певне обладнання як вдома, так і у закладі освіти. Це й інтернет, різні збірники й посібники, тестові зошити тощо. Приємно, що цим усім забезпечені 72,7% опитаних, 25% - достатньо забезпечені. Це говорить про те, що батькам важливо, щоб їхні діти мали все можливе для отримання якомога більших результатів. Але все ж таки 2,2% зовсім не мають нічого, щоб якісно підготуватися до складання тестів. **Відповіді учасників обох регіонів майже не відрізняються.**

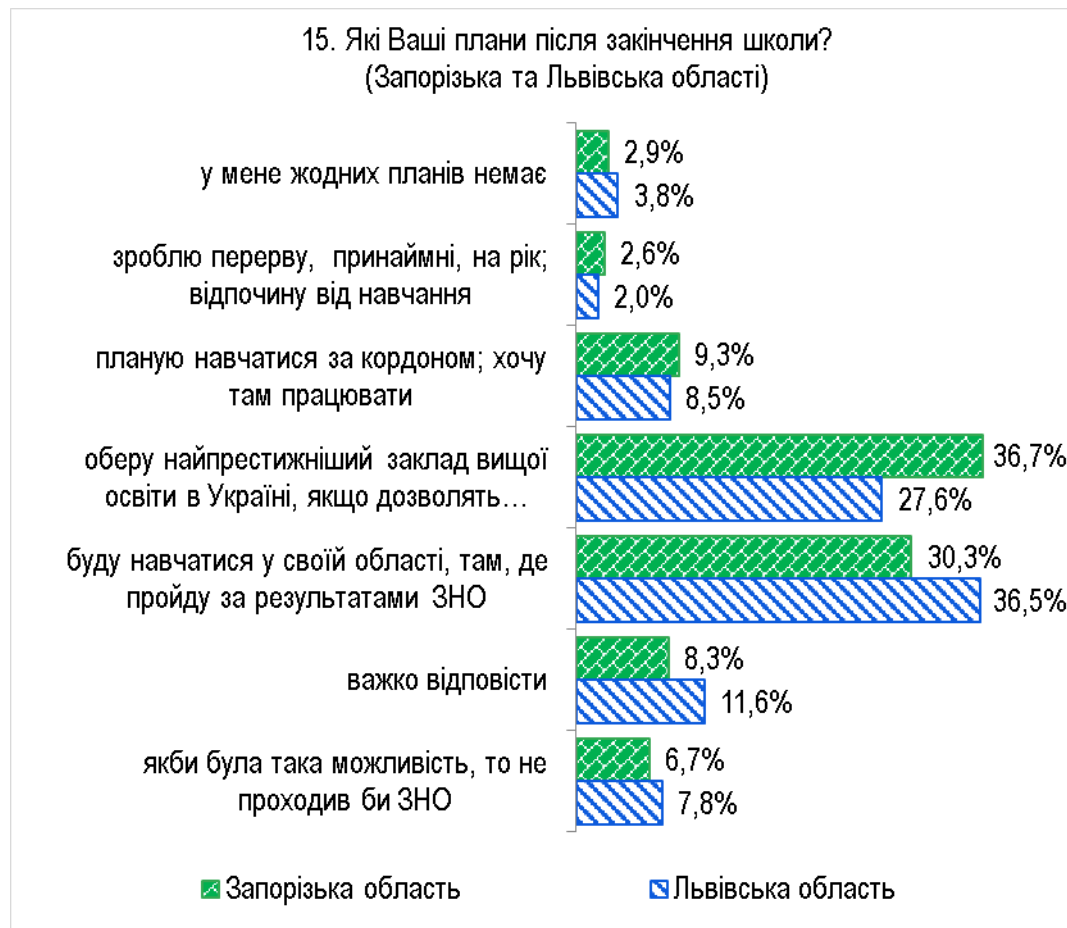

Щодо необхідного для підготовки в закладах освіти, то респонденти по-різному оцінили рівень забезпеченості. Коливання їхніх відповідей становить наступне: усім забезпечені (>51%) або достатньо забезпечені (~40%). Тобто в кожного другого опитаного є все необхідне для підготовки до складання тестів. А це значить, що і результат повинен бути високим. **Порівнюючи відповіді учасників обох регіонів можна помітити, що учасники Запорізької області відмітили більшу оснащеність закладів освіти, ніж учасники Львівської області. Але слід враховувати, що більшість опитуваних Львівської області навчаються у загальноосвітніх закладах, в той час як запоріжці – у закладах нового типу.**

Блок IV. Плани випусників після закінчення закладів освіти

На результат ЗНО певним чином має вплив що саме планують випускники надалі та які у них життєві пріоритети. Дві третини всіх учасників опитування зазначили, що планують далі навчатися в закладах вищої освіти. Відповіді респондентів Запорізької області свідчать про велике бажання продовжувати навчання в більш престижних закладах **України, ніж в межах області (36,7% - навчання в Україні проти 30,3% - навчання в області), а учасники зі Львівської області навпаки віддали перевагу навчанню в межах свого регіону (27,6% та 36,5%)**. Планують навчання за кордоном не більше 9,3% респондентів. Майже 7% опитаних складають ЗНО лише для того, щоб пройти державну підсумкову атестацію, надалі вони не планують отримувати вищу освіту. Серед відповідей категорії *інше* (3% загальної сукупності) респонденти зазначили, що планують стати успішними та багатими.

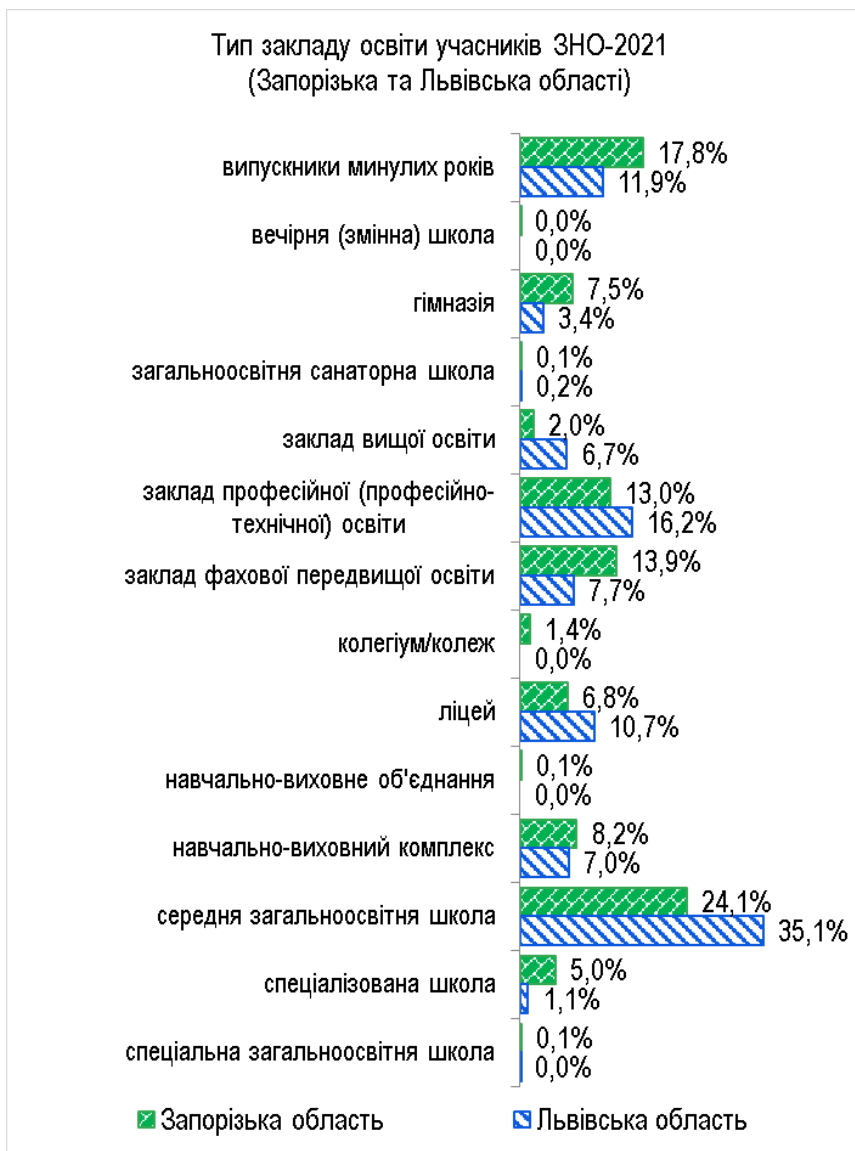

Блок V. Основні характеристики областей за результатами ЗНО 2021 року

Результати ЗНО 2021 року дозволяють побачити різницю двох областей ще у кількох розрізах. Зокрема відсоток випусників минулих років та закладів фахової передвищої освіти в Запорізькій області вищий (за результатами ЗНО усіх років ця категорія учасників демонструє не найкращі результати), хоча в Львівській області учасники закладів професійно-технічної та закладів вищої освіти мають значну кількість і теж демонструють не найвищі результати. Суттєва відмінність майже в 10% кількості випусників середніх загальноосвітніх шкіл (24,1% в Запорізькій області та 35,1% – в Львівській), або в абсолютних показниках більше ніж вдвічі.

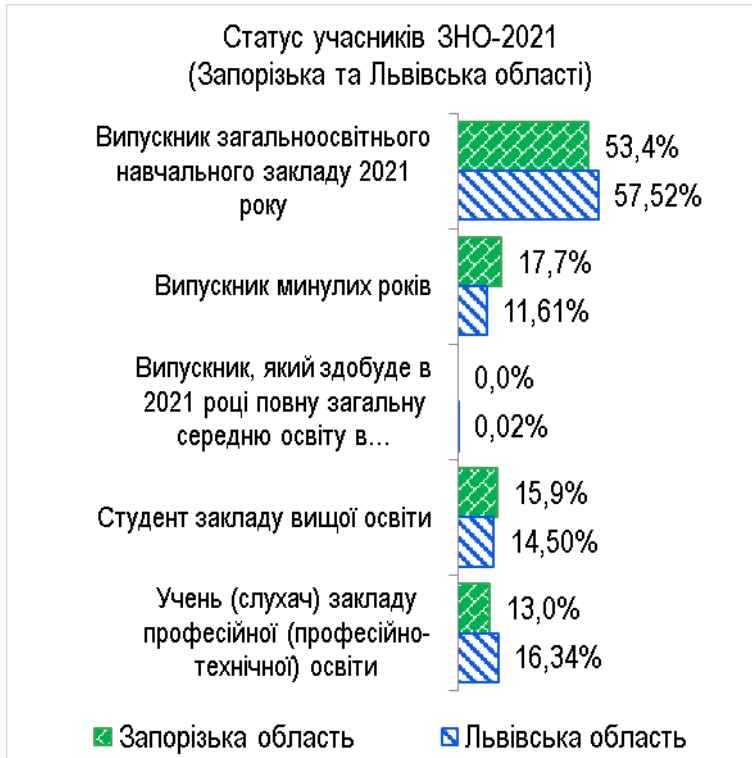
Тип закладу освіти	Запорізька область	Львівська область	Разом
випускники минулих років	2960	3358	6318
вечірна (змінна) школа	1		1
гімназія	1252	955	2207
загальноосвітня санаторна школа	12	51	63

заклад вищої освіти	330	1903	2233
заклад професійної (професійно-технічної) освіти	2159	4573	6732
заклад фахової передвищої освіти	2310	2166	4476
колегіум/колеж	241		241
ліцей	1128	3032	4160
навчально-виховне об'єднання	20		20
навчально-виховний комплекс	1359	1976	3335
середня загальноосвітня школа	4009	9916	13925
спеціалізована школа	837	315	1152
спеціальна загальноосвітня школа	22	5	27
Загальний підсумок	16640	28250	44890

Статус учасника	Запорізька область	Львівська область	Разом
Випускник загальноосвітнього навчального закладу 2021 року	8881	16250	25131
Випускник минулих років	2940	3281	6221

Випускник, який здобуде в 2021 році повну загальну середню освіту в навчальному закладі іншої держави		6	6
Студент закладу вищої освіти	2649	4097	6746
Учень (слухач) закладу професійної (професійно-технічної) освіти	2170	4616	6786
Загальний підсумок	16640	28250	44890

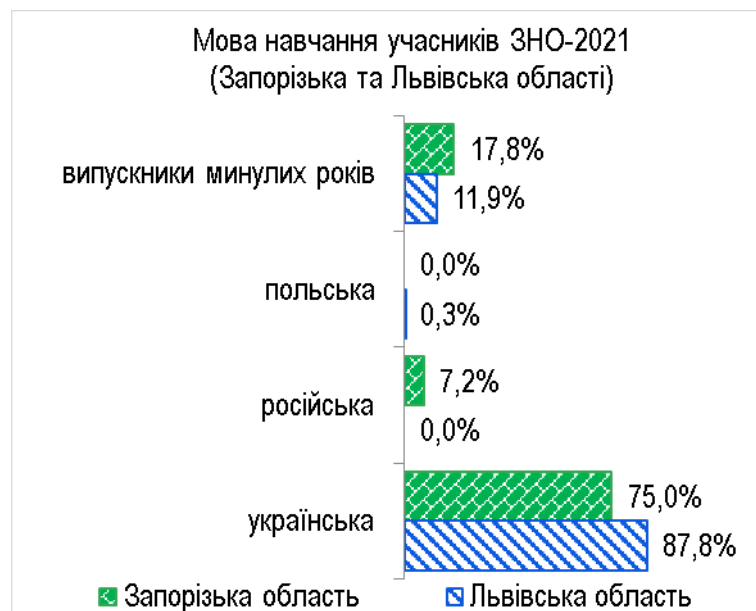
При тому, що випускників 2021 року в Львівській області майже вдвічі більше, ніж в Запорізькій (24892 проти 13680), профільних напрямів навчання там менше (18% проти 23%) причому у Львівській області значно переважає універсальний профіль навчання. **І це підтверджує той факт, що профіль навчання не має значного впливу на результати ЗНО.**

Профіль навчання	Запорізька область	Львівська область	Разом
випускники минулих років	2960	3358	6318
Біологічний	114	14	128
Біолого-фізичний	7		7
Біолого-хімічний	125	119	244
Біотехнологічний	140		140
Військово-спортивний	120	152	272
Географічний	70		70
Екологічний	108		108
Економічний	259	191	450
Іноземної філології	1464	2357	3821
Інформаційно-технологічний	363	284	647
Інший(багатопротилежність)	244	544	788
Історичний	903	261	1164
Кваліфікований робітник	2219	4592	6811
Математичний	760	1002	1762

Молодший спеціаліст	2580	4050	6630
Правовий	89	35	124
Спортивний	87	79	166
Технологічний	495	384	879
Української філології	2695	2067	4762
Універсальний	706	8445	9151
Фізико-математичний	88	225	313
Фізичний	20		20
Художньо-естетичний	24	91	115
Загальний підсумок	16640	28250	44890

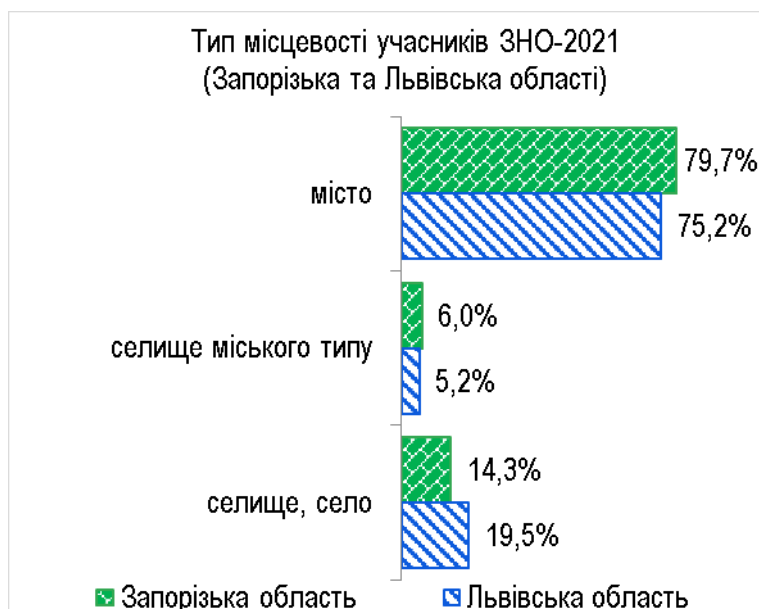
За мовою навчання результати виглядають наступним чином:

Мова навчання	Запорізька область	Львівська область	Разом
випускники минулих років	2960	3358	6318
польська		79	79
російська	1203		1203
українська	12477	24813	37290
Загальний підсумок	16640	28250	44890

Ще один фактор - місцевість проживання (навчання) учасника ЗНО. Тут трохи більше випускників з міст має Запорізька область, Львівська ж має більшу кількість випускників з сіл та селищ.

Тип місцевості	Запорізька область	Львівська область	Разом
місто	13262	21258	34520
селище міського типу	995	1483	2478
селище, село	2383	5509	7892
Загальний підсумок	16640	28250	44890

Висновки

У спільному порівняльному моніторинговому дослідженні процесів підготовки та результатів ЗНО учнів 11-х класів Запорізької та Львівської областей брали участь випускники, які проживають в різних типах населених пунктів регіонів. Але переважна більшість учасників Запорізької області - з обласного центру або міст районного значення, Львівської - більшість учасників із сільської місцевості. Більшість учасників Запорізької області є випускниками закладів нового типу, а Львівської - загальноосвітніх закладів.

Суттєві зміни у ЗНО-2021 викликали певні вагання при виборі предметів.

Більшість одинадятикласників обох регіонів розуміють важливість ЗНО і як можливість вступу до закладів вищої освіти, і як об'єктивну оцінку рівня власних знань. Незначна частина респондентів вважають ЗНО вимушеною необхідністю для отримання оцінки для державної підсумкової атестації.

Випускники Запорізької області у своїй більшості готуються до складання ЗНО самостійно або під час занять у закладах освіти. Незначний відсоток звертається за допомогою до репетиторів. Одинадятикласники Львівської області навпаки перевагу надають додатковим заняттям з репетиторами, які готують до ЗНО, меншу – для самостійної або класної роботи. Що, на наш погляд, є однією з важливих причин різниці результатів ЗНО.

Починають готуватися до основних предметів незалежного тестування в основному з 11-го класу, незначний відсоток учасників починають з 7-го по 10-й класи.

У дослідженні брали участь достатньо сильні випускники в обох областях, що свідчить про рівень оцінок їх навчання у школі.

Щодо карантинних заходів 2020-2021 навчального року, які було вжито, то учасники опитування в основному висловилися позитивно щодо організації дистанційного навчання, бо мали більше часу для підготовки до ЗНО. І на цей факт у більшості вказали учні Львівської області.

Вчителі-предметники, на думку випускників, допомагають готуватися до складання тестів, підтримують й допомагають учням. Але майже кожен десятий з опитаних зовсім не відчуває ніякої підтримки в закладі освіти. З боку батьків також важлива допомога і її отримують майже всі опитані, найбільше піклуються про підготовку до ЗНО – матусі одинадятикласників.

Для якісної підготовки випускники мають все необхідне як вдома, як і в закладах освіти. Понад 30% з опитаних бажають продовжувати навчання у закладах вищої освіти України або своєї області. Причому більшість респондентів зі Львівщини планують навчатися в рідному місті, а більшість із Запорізького краю хочуть вчитися в престижних закладах освіти України. Майже кожен десятий планує навчатися за кордоном.

Простежується суттєва різниця між двома регіонами щодо наповнюваності класів. На Львівщині середня наповнюваність становить до 18 осіб, а на Запоріжжі – від 26 і вище.

Зміни в предметах ЗНО внесли певні вагання при виборі тестів для складання. Випускники обох областей на це вказали. Також вони вважають, що незалежне тестування потрібне й для вступу до закладів вищої освіти, й для отримання свідоцтва про закінчення повної загальної середньої освіти, бо це важлива процедура, до якої необхідно готуватися заздалегідь. З основних предметів ЗНО, а це: українська мова і література, математика, історія України, іноземна мова, випускники починають готуватися в основному з 11 класу. Але, виконуючи шкільну програму та ще й програму ЗНО за один неповний рік, цього часу недостатньо для якісної підготовки з 4-х навчальних предметів. Це може бути однією з причин низьких результатів.

Таким чином, за підсумками порівняльного дослідження щодо підготовки та складання ЗНО учнями двох областей можна визначити наступні пропозиції для покращення результатів:

1. Зменшити наповненість класів у старшій школі.
2. Збільшити кількість факультативних занять щодо додатковій підготовки учнів в закладах освіти з основних предметів ЗНО.
3. Посилити роботу з вчителями профільних предметів щодо більш ретельного опрацювання навчального матеріалу з предметів ЗНО.
4. Посилити консультативну допомогу випускникам шкіл для обґрунтованого і доцільного вибору предметів, які вони планують здавати на ЗНО.
5. Покращити рівень викладання загальноосвітніх дисциплін закладах професійно-технічної освіти.
6. Посилити роботу з вчителями основних навчальних предметів щодо роз'яснення процедури ЗНО та підготовки учнів до складання тестів, розв'язанням компетентнісних завдань.

Завідувач ОНМЦМДЯО

Роман Шумада

Методист ОНМЦМДЯО

Евеліна Лук'янчук

Запитання анкети моніторингового дослідження

Майбутнім учасникам ЗНО

Шановні випускники!

За кілька тижнів ви закінчите школу та будете проходити зовнішнє незалежне оцінювання, але навчання ваших молодших друзів продовжується, і це опитування допоможе їм врахувати ваш досвід для підготовки до складання тестів ЗНО в майбутньому.

Анкета є анонімною. Узагальнені результати опитування будуть використані в процесі розробки рекомендацій щодо покращення якості підготовки випускників до проходження ЗНО.

Інструкція. Просимо уважно прочитати запитання. Наприкінці кожного з них містяться необхідні пояснення. У відповідь на деякі з них Ви можете обрати лише один запропонований варіант. Деякі запитання передбачають вибір кількох відповідей. Ви можете обрати все, що Вам підходить.

Ми цінуємо Вашу думку та сподіваємось на щирі відповіді!

*Обов'язкове поле

1. Для мене ЗНО – це: *

- можливість об'єктивної оцінки рівня моїх знань
- стимул краще вчитися
- можливість вступу до закладу вищої освіти
- не потрібна процедура
- рівні можливості для всіх випускників
- просто необхідність
- важко сказати
- Інше:

2. Позначте, як ви готуетесь до проходження ЗНО з предметів, які ви обрали:

	Відвідую курси підготовки при ЗВО	Готуюсь лише під час занять у школі	Додатково готуюсь самостійно	Додатково займаюся із репетитором
Укр. мова і література				
Математика				
Історія України				
Іноземна мова				
Біологія				
Хімія				
Географія				
Фізика				
Укр. мова і література				
Математика				
Історія України				
Іноземна мова				
Біологія				
Хімія				
Географія				
Фізика				

3. Чи впливає необхідність проходження ЗНО на якість Вашого навчання у школі?*

- так
- частково
- ні

4. З яких предметів та з якого класу ви додатково займаєтесь (з репетитором):

	з 11-го	з 10-го	з 9-го	з 8-го	з 7-го або раніше
--	---------	---------	--------	--------	-------------------

Укр. мова і література					
Математика					
Історія України					
Іноземна мова					
Біологія					
Хімія					
Географія					
Фізика					
Укр. мова і література					
Математика					
Історія України					
Іноземна мова					
Біологія					
Хімія					
Географія					
Фізика					

5. На Вашу думку, чи є успішне навчання у школі єдиною умовою для отримання високих результатів на ЗНО? *

- так
- можливо так
- можливо ні
- ні
- важко відповісти

6. Позначте предмети, з яких ви додатково самостійно готуєтеся до проходження ЗНО та вкажіть орієнтовну кількість часу, яку приділяєте цьому в середньому на тиждень

	Укр. мова і література	Історія України	Математика	Іноземна мова
Менше 1 год.				
1-2 год.				
2-3 год.				
Більше 3-х год.				
Менше 1 год.				
1-2 год.				
2-3 год.				
Більше 3-х год.				

7. На які бали розраховуєте з основних предметів ЗНО? (відповідь дайте по кожному предмету)

	Укр. мова і література	Історія України	Математика	Іноземна мова
100-119				
120-139				
140-159				
160-179				
180-200				
100-119				
120-139				
140-159				
160-179				
180-200				

8. Які середні бали з предметів ЗНО ви маєте в школі? (відповідь дайте по кожному предмету) *

	3 та менше	4-6	7-9	10 та більше
Укр. мова і література				

Історія України				
Математика				
Іноземна мова				
Укр. мова і література				
Історія України				
Математика				
Іноземна мова				

9. Позначте, будь ласка, ту сферу знань та предмети, які Вас найбільше цікавлять: *

- природничо-математичні науки (хімія, біологія, фізика, географія, математика, інформатика)
- суспільні науки (історія, філософія, право, економіка)
- гуманітарні науки (мови, література, іноземні мови та література, психологія)
- мистецтво (музика, театр, малювання, співи, танець)
- трудове навчання, фізична культура

10. Як Ви оцінюєте рівень викладання у вашому закладі освіти основних предметів ЗНО?

*

	високий	середній	низький
Укр. мова і література			
Історія України			
Математика			
Іноземна мова			
Укр. мова і література			
Історія України			
Математика			
Іноземна мова			

11. Чи відчуваєте Ви підтримку педагогів закладу освіти у підготовці до ЗНО? *

- підтримка педагогів є досить суттєвою
- підтримку відчуваю, але заслабку
- підтримки цілком не відчуваю
- важко сказати

12. Хто з рідних опікується Вашим навчанням та підготовкою до ЗНО? *

- мама
- тато
- бабуся
- дідусь
- старший брат (старша сестра)
- ніхто
- Інше:

13. Чи забезпечені ви вдома всім необхідним (швидкісний інтернет, друковані матеріали тощо) для якісного навчання та підготовки до ЗНО? *

- так, всім забезпечені
- так, лише частково, але достатньо
- необхідного немає

14. Чи забезпечена ваша школа всім необхідним для якісного навчання та підготовки до ЗНО? *

- так, всім забезпечена
- так, лише частково, але достатньо
- необхідного немає

15. Які Ваші плани після закінчення школи? *

- у мене жодних планів немає,
- зроблю перерву, принаймні, на рік; відпочину від навчання
- планую навчатися за кордоном; хочу там працювати

- оберу найпрестижніший заклад вищої освіти в Україні, якщо дозволять результати ЗНО

- буду навчатися у своїй області, там, де пройду за результатами ЗНО
- важко відповісти
- якби була така можливість, то не проходив би ЗНО
- Інше:

16. Як вплинув карантин та дистанційне навчання на Вашу підготовку до ЗНО? *

- Позитивно. Я отримав(-ла) більше вільного часу для вивчення саме того, що мені потрібно.

- Негативно. Мені важко вчитися самостійно. Надаю перевагу очному навчанню у школі.

- У чомусь позитивно, а в чомусь негативно. Все залежить від предмету та завдань, від вимог учителів.

- Карантин та дистанційне навчання нічого не змінило у моєму житті. Я вчився (-лася) як раніше.

- У мене зникло бажання вчитися. Оскільки немає чіткого контролю моїх знань.
- Важко відповісти.
- Інше:

17. Чи вагалися Ви при виборі предметів для ЗНО? *

- так
- ні
- частково

18. З чим були пов'язані ці вагання? *

- з невизначеністю, де навчатися далі
- з відповідальністю за своє майбутнє
- з рівнем знань з основних предметів
- з оцінками, що не відповідають моїм реальним знанням

19. Оберіть область Вашого проживання *

- Львівська
- Запорізька

20. Оберіть місцевість, у якій знаходиться ваш заклад освіти *

- обласний центр
- селище міського типу
- село
- місто (обласного чи районного значення)

21. Оберіть, яка кількість учнів у Вашому класі *

- до 10
- 11-17
- 18-25
- 26 або більше

22. Оберіть тип закладу освіти, в якому Ви навчаєтеся *

- навчально-виховний комплекс
- загальноосвітня середня школа
- гімназія
- ліцей
- Інше:

23. Оберіть місце роботи або рід занять ваших батьків (для кожного з батьків потрібно обрати тільки один, максимально наближений рід занять) *

- керівна посада на підприємстві або власна справа
- службовець, працівник бюджетної сфери або офісний працівник
- тимчасово не працює або займається домашнім господарством
- працює за кордоном
- робочий на підприємстві або у сільському господарстві

- пенсіонер
- мені не відомо
- Інше: